

COVID-19 NEMOC Z POVOLÁNÍ

Onemocnění covid-19 se nově řadí mezi tzv. nemoci z povolání. K uznání onemocnění covid-19 za nemoc z povolání je potřeba splnit kumulativně stanovené podmínky a případné nároky z nemoci z povolání uplatnit u zaměstnavatele. Statisticky se novým typem koronaviru nejčastěji na pracovištích nakazili zdravotníci, záchranáři a hasiči, policisté a pedagogové.

ÚVOD: Jak tato nemoc vzniká?

Nemoc z povolání je nemoc vznikající nepříznivým působením škodlivých vlivů, pokud vznikla za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání¹. Tento seznam je taxativní a rozlišuje přesně 6 druhů nemocí z povolání. Dříve zmiňovanými podmínky, které je nutné splnit kumulativně, jsou: 1) podmínky klinické povahy, 2) jedná se o klinicky manifestační onemocnění s příslušným laboratorním nálezem a 3) hygienická podmínka (tj. práce, u které je prokázáno riziko nákazy).

NEMOC Z POVOLÁNÍ

PODMÍNKY KLINICKÉ POVAHY

MANIFESTAČNÍ ONEMOCNĚNÍ + NÁLEZ

(pozitivní výsledek
testu na covid-19)

HYGIENICKÁ PODMÍNKA

Lenka Scheu
Filip Dostál

Nemoc z povolání je nemoc vznikající nepříznivým působením škodlivých vlivů, pokud vznikla za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání.

¹ Výčet nemocí z povolání, jakož i přesnou definici nabízí nařízení vlády č. 290/1995 Sb.

Nemoc z povolání posuzuje poskytovatel pracovně-lékařských služeb v oboru pracovního lékařství, který disponuje příslušným povolením od Ministerstva zdravotnictví.

HLAVNÍ POZNATKY z výzkumu

K určení, zdali se v případě onemocnění covid-19 jedná o nemoc z povolání, může pomoci tzv. algoritmus procesu uznání nemoci z povolání². V případě, že zaměstnanec doloží, že pracoval za podmínek, za kterých vzniká nemoc z povolání (tedy splní 3 kumulativní podmínky), a zároveň mezi expozicí a samotným onemocněním je přijatelný časový vztah (tedy je možné, aby onemocnění vypuklo v důsledku této expozice), pak se jedná o nemoc z povolání.

Nemoc z povolání posuzuje poskytovatel pracovně-lékařských služeb v oboru pracovního lékařství, který disponuje příslušným povolením od Ministerstva zdravotnictví³. Neplatí zde princip svobodné volby lékaře, uznávání nemoci z povolání provádí místně příslušný poskytovatel zdravotních služeb⁴.

Každý ošetřující lékař, stejně tak i zaměstnavatel, má povinnost odeslat osobu, u které je podezření na nemoc z povolání, k příslušnému poskytovateli pracovně-lékařských služeb. Sama nemocí dotčená osoba může též požádat o posouzení a uznání nemoci z povolání⁵. Lékařský posudek je vydán do 45 dnů od získání posledního potřebného podkladu k posouzení nemoci z povolání.

Podklady k posouzení a uznání nemoci z povolání

Příslušní poskytovatelé zdravotních služeb musejí disponovat a) podklady od poskytovatele pracovně-lékařských služeb – zjištění zdravotního stavu před

a po vzniku onemocnění, b) výsledky odborných vyšetření (např. laboratorní vyšetření na covid-19) a c) výsledky ověření podmínek vzniku nemoci z povolání. Výstupem ze šetření je lékařský posudek, který je předán především posuzované osobě a zaměstnavateli.

Posuzování a uznávání infekčních nemocí z povolání v České republice

Podle údajů z Národního registru nemocí z povolání bylo ke konci října 2020 v České republice zahájeno posuzování několika stovek případů onemocnění covid-19, zejména u pracovníků ve zdravotnictví a sociálních službách. První místo podle četnosti nakažených zdravotníků a pracovníků sociálních služeb patřilo novému infekčnímu onemocnění – covid-19 (150 případů). Nejvíce případů vzniklo v psychiatrických léčebnách (23 případů), v domovech pro seniory (12 případů) a v Alzheimercentrech (10 případů). Onemocněly zejména zdravotní sestry (62 případů). S ohledem na epidemiologickou situaci a počet nakažených osob poskytujících zdravotní a sociální péči lze očekávat, že se tento počet bude po určitou dobu zvyšovat⁶. Dosud ovšem nevešlo do obecného povědomí, že onemocnění covid-19 může být za určitých specifických podmínek uznáno za nemoc z povolání. Aby se tak stalo, musí jít o onemocnění, které proběhlo s klinickými projevy, vyžádalo si pracovní neschopnost, bylo potvrzeno pomocí PCR nebo antigenních testů a epidemiologickým šetřením na pracovišti bylo

² Autor Státní zdravotní ústav; Národní zdravotnický informační portál [online].

Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2021 [cit. 08. 02. 2021]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/61-jak-probiha-posuzovani-a-uznavani-nemoci-z-povolani>

³ Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů;

⁴ Místní příslušnost se určuje podle vyhlášky č. 104/2012 Sb., o stanovení bližších požadavků na postup při posuzování a uznávání nemoci z povolání a okruh osob, kterým se předává lékařský posudek o nemoci z povolání; podmínky, za nichž nemoc nelze nadále uznat za nemoc z povolání, a náležitosti lékařského posudku

⁵ § 42 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ <https://koronavirus.mzcr.cz/pro-zdravotniky/>

prokázáno, že pacient vykonával v inkubační době před vznikem onemocnění práci, při které existuje významné riziko se touto nemocí nakazit.

Důsledky a doporučení

Zaměstnanci vzniká nárok na poskytnutí náhrady škody a nemajetkové újmy, které mu v důsledku nemoci

z povolání vznikly. Za předpokladu, že vyčleníme zdravotnické profese, výsledky analýzy ukazují, že mezi nejrizikovější povolání a činnosti patří hasiči a záchranáři, policisté, pedagogové a pracovníci ve školství, vojáci a sociální pracovníci a osoby pečující o jiné. Nejohroženější skupinou jsou hasiči nebo záchranáři, kteří z relativního hlediska vykazují 78,5% pravděpodobnost nákazy v zaměstnání. Z hlediska absolutních čísel generují jednu z nejpočetnějších skupin nakažených mezi sledovanými profesemi pedagogové.

Závěr

Covid-19 se dostal na seznam nemocí z povolání s ohledem na stále aktuální celosvětovou pandemii. Zaměstnanci vzniká v důsledku onemocnění na pracovišti řada nároků od náhrady za ztrátu na výděleku po dobu pracovní neschopnosti po náhradu za věcnou škodu či náhradu za bolest a snížení společenského uplatnění. Podle statistických dat se v České republice v roce 2020 po syndromu karpálního tunelu z přetěžování nejčastěji vyskytovalo právě onemocnění covid-19 jakožto nemoc z povolání.

Podle statistických dat se v České republice v roce 2020 po syndromu karpálního tunelu z přetěžování nejčastěji vyskytovalo právě onemocnění covid-19 jakožto nemoc z povolání.

Dosažený VÝSLEDEK

Publikace Covid-19 Nemoc z povolání

Tento výsledek byl finančně podpořen z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2018–2022 a je součástí výzkumného úkolu 07-2020-VÚBP Hodnocení a řízení pracovních rizik na zdravotnických pracovištích v kontextu protiepidemiologických opatření, řešeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., v letech 2020–2021.

Spoluřešitel výzkumného úkolu:
HARTMANN – RICO a.s.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons [Uveďte původ – zachovejte licenci] 4.0 Mezinárodní veřejná licence.

Editoři: Mgr. et Mgr. Bc. Filip Dostál, MPA;
JUDr. Lenka Scheu, Ph.D.

První vydání

ISBN 978-80-87676-41-7

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., 2021

Obálka publikace Covid-19 Nemoc z povolání

Zdroj:
Covid-19 Nemoc z povolání.
Praha: VÚBP, 2021.

Dostupný z:
<https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/covid-19-nemoc-z-povolani.pdf>

ISBN 978-80-87676-43-1

Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Jeruzalémská 1283/9
110 00 Praha 1 – Nové Město

tel: +420 221 015 844
vubp@vubp-praha.cz
datová schránka: yí6jvet
www.vubp.cz

© Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Praha, 2021

Policy Brief VÚBP, v. v. i.
ISSN 2695-1606